

ПЕСМА ЗА ЧОВЕКА

Прослављајући Титове јубилеје, 40 година на челу Партије и 85 година живота, и обележавајући 25. годину свога рада, радници краљевачког „Магнохрома“, Рудника и индустрије високоватросталног материјала и електротермичких производа, желећи да и на овај начин обогате културни живот, организовали су и расписали Југословенски конкурс за песму инспирисану Титовом револуционарном личношћу и делом, завршавајући га збирком изабраних песама „Велик као нада“. Конкурс, на коме је учествовао велики број стваралаца на језицима народа и народности, показао је дубоко поверење у све тековине и револуције и социјалистичке изградње казујући још једном о величини Титовог дела. Жири у саставу: Бено Зупанчић, Мира Алечковић, Есад Мекули, Младен Ољача, Томе Момировски, Гојко Дапчевић, Перо Зубац, Милош Кордић, Филип Матић, Драгиња Урошевић, Миладин Рудњанин, Миломир Марић, Десимир Мионић и Страшимир Поповић (секретар жирија) доделио је једну прву, две друге, три треће, три награде за омладинце и две које је дао часопис „Књижевна реч“.

Ова јединствена књига изабраних песама „Велик као нада“, настала као резултат заједничког рада радника „Магнохрома“ и књижевних стваралаца и посланика, ускоро излази из штампе.

Ево и другог тренутка у културним активностима краљевачког „Магнохрома“ који нуди, ако не потпуну новину, барем неке нове акценте у стварању уметничких дела која су наша, заједничка, садашња, вредна, — то је појава књиге изабраних стихова са Југословенског конкурса за песму инспирисану Титовом револуционарном личношћу и делом који је Индустрија „Магнохром“ расписала крајем прошле године.

Први тренутак који ваља посебно забележити, после оног дивног стваралачког напора кад су тражене најпогодније речи да се изрекне дивљење највећем вођи, речи топле, свима знане, требало их је само сакупити (ништа теже и ништа лепше), дешавао се у часу кад је на седницама радних људи „Магнохрома“ потекао стих за стихом. У једном мигу стало је време окрећући своје лице садашњости потпуно, искрено, и кад су стихови постали разумљиви за све, јасни, до срца долазећи и из њега полазећи — кад је садашњост била и инспирација и тумач саме себе; именом мага, именом Тита спајала се тада радничка рука са руком песника, нераздвојно, братски, историја се оживљавала пружајући прсте у будућност и грлећи садашњост; оплемењени текли су Западна Морава и Ибар, са фабричких димњака који 25 година цветају у миру слободно је залепршало јато птица; живот је добио снагу титана, снагу свих нас.

Међу различитим књижевним конкурсима овај се издваја великим бројем учесника и песама из свих крајева Југославије и на свим језицима; непосредном организацијом радника „Магнохрома“ и непосредним додиром и заинтересованошћу за песме које казују о Титу и, нека буде допуштено, жиријем који се не тако често окупља у оваквом саставу: Бено Зупанчич, Мира Алечковић, Младен Ољача, Томе Момировски, Есад Мекули, Гојко Дапчевић, Перо Зубац, Милош Кордић, Филип Матић, Драгиња Урошевић, Миладин Рудњанин, Миломир Марић и Десимир Мионић.

II

Песничка збирка „Велик као нада“, саздана од изабраних песама на Југословенском конкурс за песму инспирисану Титовом револуционарном личношћу и делом који је расписала радна организација Рудник и индустрија високоватросталног материјала и електротермичких производа „Магнохром“ — Краљево, садржи 103 песме сврстане у 7 циклуса; први је сачињен од награђених песама а остали носе називе: Има једно у свету сунце, Из гласа му сунца лете, Како изрећи песму, Стиограм, Као реч која се памти и Песна за човеког. Бројни аутори дају збирци особеност вишеслојног казивања о различитим деловима наше борбе за ослобођење, за изградњу земље, за радничко самоуправљање, братство — јединство, борбе за мир, неодвојивих од личности Тита чијом величином нису обележени само наши простори већ и епоха.

Изазов који је нудило револуционарно дело друга Тита уродило је богато песничким бисерима, искреним стиховима о човеку који је инспиративан и за живљење, камоли за поезију; изаткана је дивна књига о нашој борби, братству и јединству, самоуправном социјализму, о нама самима у градњи, свакидашњици, раду, жељи. Ретка збирка у којој има пуно поезије и живота, у сплету где уступака није било, живот се претакао у песму, песма се враћала у живот. Због тога књига изазива пуно интересовање, читаоцу је наочиглед пут од записа до поетског сажимања, његово учешће је потпуно јер тако ишчитава и део свога бивствовања.

Присно а снажно делује поетски портрет у првонаграђеној песми Драгомира Ђулафића „Велик као нада“, по којој је и књига добила назив, добијајући своју дубину у завршним стиховима којима песник изриче и своја сазнања и свој однос према делу које ствара. Ево већег дела те песме:

*Речи се воле као завичај
„У његовим устима*

*Његово срце је школско дворштите
Где ћаци шапућу своје тајне*

*Око му је месец изнад домовине
Топлији од родне куће*

*Корак окренут човековој срећи
Ружа — мир напред света*

*Отац велик као нада
Јава је и сан је“.*

У свакој песми стихови који су нам присни, разумљиви, учини нам се да су наши; следимо један такав низ где „во време јадовито“, „слобода нам је заједничка“, „Реч Тито — реч што подстиче (на кретање) које не умара“, „та реч пре-гласна никад“, „кроз олујна времена (пронеси границу мира“, „усправно сунце у отвореним шакама градитеља“, „нас више свијетова пред једним једно“, „дигле се златне колибе из пепела“, јер нема „нежнијег господара промова) и сигур-није домовине за птице“, Тито ратник који „место бомби носи цвет од крушке (на рамену вођњак место пушке“, „док говори из гласа му сунца лете“, „затвор затворити у затвор“, али, „ако дођу звездокрадице звездане руке (свирка звездана) звездане птице (цела домовина звезда) претвориће се у (звездобранице“, јер ту „има једна лепа земља, Тито је зову“.

Песма је настала и тада када се песник питао „како изрећи песму (о некоме ко је од песме већи“), за „Човекот — Песна“.

Велика дела је тешко опевати, али песнику је истина водиља и тада стиже кроз песму и одговор како је написати:

*О Титу се песма пише једноставно и лако
Прислони срце своје на земљу то је довољно
говор који отуда дође истина је која светли
Рудару копају сунце у сменама
Тако почиње велики дан
Његово је име Тито изговори га гласно
За једну песму не треба ништа више“.*

Пут борбе за слободу:

*„Рвеолуцијо, процветала пчело у мокрим
недрима шума
Песмо купинове крви на превиијеном биљу,
Родисмо се за црвени лет сунца“.
Родисмо се за црвени лет сунца.*

*И нема друге ватре
Осим оне, из твог срца што нас кали“.*

ПЕЊЕВА

Титов пут на коме:

*„Границе се померају
У звезде претворене“*

јер:

*„Кад прође крај мене
Отвори три видика“,*

и због тог пута:

*„Вечен оган од срцето да ти свети.
Насмевни се мајски, денот да ти вети
Идна виделина на оно што то имаме“,*

сан је то наш, заједнички:

*„Кад Тито спава
У његовом сну
Ковачи будућности
Искивају дан
У којем пробуђени
На своје дну
Нађемо сунце“.*

Истински песнички говор о човеку који је уградио себе у борбу за срећнији живот, мир, напредак, за народе Југославије, људе, прожима целу књигу; у њој није све, али је зато Титово дело целокупно за нас. А песник, као кроз бајку, каже:

*„Постоји една земља
Како внатрешна светлина
На човекот...“*

*...Каде сонот и слободата
Во еден цвет созреваат“.*

Слободан Лазовић